

4. Parkinson A., Mullally A.A.P., Redmond J.A. Test-retest reliability of Riding's cognitive styles analysis test // *Personality and Individual Differences*.- 2004.- V.37.-P.1273-1278.

УДК 338.2

І.Б.Федишин

Тернопільський національний технічний університет ім. І.Пулюя
**МАШИНОБУДІВНИЙ КОМПЛЕКС: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ШЛЯХИ
ВИХОДУ З КРИЗИ**

I.B.Fedyshyn

**MACHINE BUILDING INDUSTRY: TENDENCIES AND WAYS OUT OF
CRISIS**

Процеси глобалізації останнім часом набирають високих темпів і мають всеохоплюючий характер. На сьогодні для України важливо стати рівноправним партнером світового співтовариства, а не сировинним придатком високорозвинених країн [1]. В сучасній українській економіці промислові підприємства, виходячи з їх ролі у створенні валового внутрішнього продукту (ВВП), посідають особливе місце у системі організації національного виробництва [2]. Машинобудування є важливою галуззю промисловості. Рівень розвитку машинобудування є одним з основних показників економічного, і насамперед промислового розвитку країни.

Приріст промислового виробництва в Україні за січень-вересень 2010 р. становив 10,8 % проти падіння в аналогічному періоді минулого року на 28,3 %. Основний внесок у приріст промислового виробництва у січні-вересні 2010 р., порівняно із січнем-вереснем 2009 р., був забезпечений виробництвом продукції металургії (приріст на 12,7 % проти падіння на 36,9 %), машинобудування (приріст на 32,9 % проти падіння на 51,2 %), хімічної та нафтохімічної промисловості (приріст на 20,2 % проти падіння на 30,3 %). Позитивом є зростання високотехнологічних виробництв машинобудування у січні-вересні 2010 р., зокрема виробництва апаратури для радіо, телебачення та зв'язку – на 24,8 %, електричних машин та устаткування – на 18,5 %, контрольно-вимірювальних приладів – на 9,6 % [3,с.4]. У Тернопільській області в січні 2011р. порівняно з січнем 2010р. промислове виробництво зросло на 13,6%. Спостерігалась позитивна динаміка виробництва продукції: у добувній промисловості приріст становив 267,4%, у переробній промисловості – 12,1%. Збільшилось виробництво порівняно з січнем 2010р. в хімічній та нафтохімічній промисловості (на 92,8%), у машинобудуванні (на 55,2%) [4].

Динаміка промислового виробництва України протягом січня - вересня 2010 р. свідчить про поступове його відновлення після кризового падіння. Водночас темпи відновлення промисловості є задовільними лише порівняно із кризовим роком, у якому обсяги виробництва суттєво скоротилися. Наразі

лише машинобудування є єдиною галуззю, де рівень виробництва вже досяг рівня кінця 2006 р. [3,с.5].

Аналіз стану розвитку машинобудівної галузі України в цілому й окремих її підгалузей на фоні сучасного макро-, та мікросередовища дозволив виокремити певні проблеми та чинники, які мають обмежувачий вплив.

По-перше, інвестиційна привабливість галузі є меншою у порівнянні з іншими галузями, що зумовлено тривалим періодом підготовки й освоєння випуску нової продукції, високою фондомісткістю продукції та великим періодом окупності капітальних вкладень.

По-друге, державна підтримка стратегічно важливих підгалузей машинобудування, таких як виробництво верстатів, машин для металургії, добувної промисловості й будівництва, авіаційне та суднобудування є недостатньою.

По-третє, інертність багатьох підприємств у сфері інновацій, брак фінансування науково-технічних розробок і відсутність механізмів взаємодії виробників та споживачів продукції машинобудування є причиною невідповідності продукції мінливим потребам ринку.

Результати аналізу свідчать - незважаючи на загальне зростання обсягів промислового виробництва, активізацію зовнішньоекономічної діяльності, фінансовий стан більшості промислових підприємств залишається складним.

На нашу думку розробка і реалізація комплексних цільових програм є ефективним елементом і засобом впливу на сучасну ринкову економіку, дозволяє коректувати мікро- та макропараметри, є засобом спрямування, стимуляції та контролю активності, зокрема інноваційної на промислових підприємствах держави, регіону. Цільове програмування є формою впливу на економіку, тому повинно бути системним і комплексним.

Складовою частиною програми є організаційно-економічний механізм управління процесом реалізації програми. Організаційно-економічний механізм передбачає створення спрямованої на реалізацію передбачених програмою заходів системи правових, адміністративних і економічних регуляторів. Слід зазначити, що рамки існуючих законів в економічній сфері можуть стати своєрідними обмеженнями щодо застосування адміністративних та економічних методів регулювання. Тому проекти національних програм повинні містити перелік пропозицій стосовно зміни законодавства з питань надання податкових, кредитних, цінових, амортизаційних, митних та інших пільг з метою заохочування й стимулювання виконавців цільових комплексних програм.

Література:

1. Вербицька, Ю. М. Інвестиційно-інноваційна діяльність як чинник соціально-економічного розвитку регіону // Актуальні проблеми економіки.– 2007.– №8.– С. 151-156.

2. Електронний ресурс. Режим доступу:
http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Tiru/2009_27/67.pdf

3. Розвиток промислового потенціалу України в процесі післякризового відновлення / О. В. Собкевич та ін. – К. : НІСД, 2010. – 48 с.

4. Економічна доповідь "Про соціально-економічне становище Тернопільської області за січень 2011 року" Головне управління статистики у Тернопільській області, 50с.

5. Любонный В.Я., Зайцев И.Ф., Воякина А.Б. и др. Целевые программы развития регионов: рекомендации по совершенствованию, разработки, финансирования и реализации. МОНФ 2000 г. (с.8-9)

УДК 65.011.3

Федорович Р.В.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКО-ВИРОБНИЧИХ СИСТЕМ

R. Fedorovych

DESIGN EKONOMIKO PRODUCTION SYSTEMS

Теорія моделювання факторних систем передбачає розгляд розрахункової формули результативного показника у вигляді моделі його факторної системи, елементами якої є факторні показники. Така модель дозволяє кількісно виміряти, яка частина зміни результативного показника обумовлена зміною факторних, від яких він залежить.

Представлення детермінованого зв'язку результативного показника з певною сукупністю факторних у вигляді однієї математичної формули складає суть процесу моделювання факторних систем. Слід зауважити, що така формула, з одного боку, є розрахунковою формулою аналітичного показника, з іншої – моделлю факторної системи, бо її елементи відображають причинно-наслідкові зв'язки.

Треба відмітити деяку обмеженість можливостей детермінованого факторного моделювання і факторного аналізу. Це зумовлено рядом причин. Зокрема, повнота вивчення економічних явищ і процесів та показників, що їх відображають, залежить від правильного і усестороннього відображення зв'язку між показниками-факторами. Однак, якщо фактори не можна представити кількісно, то такий взаємозв'язок не можна подати у вигляді аналітичної формули, а значить, процес детермінованого математичного моделювання такої факторної системи є неможливим. Крім того, вплив окремих факторів на зміну результативного показника вивчається ізольовано, прямим рахунком, сукупний вплив факторів отримують простим сумуванням, яке відображає цей ізольований вплив. При цьому не враховуються можливості існування між результативним показником і факторами, а також між самими факторами складних стохастичних залежностей, через які вплив одних факторів може спотворюватися впливом інших. У детермінованому моделюванні не враховується те, що дія багатьох факторів на результат відбувається одночасно, а характер їх зв'язку у багатьох випадках нелінійний.